

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 lipca 2024 r.,
sprawy **S. K.**
skazanego z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 29 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 27/23,
utrzymującego w mocy Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód
w Szczecinie
z dnia 18 października 2022 r., sygn. akt V K 235/20,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

S. K. został oskarżony o to, że w dniu 3 marca 2020 r. w S. przy ul. [...], kierując samochodem osobowym marki R. C. o nr rej. [...] umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, powodując nieumyślnie wypadek w ten sposób, że prowadząc pojazd z nadmierną prędkością, niedostosowaną do warunków w jakich odbywał się ruch, jadąc ul. [...] od strony ul. [...] na wysokości

skrzyżowania z ul. [...] od strony ul. [...] na wysokości skrzyżowania ul. [...], zaniechał właściwej obserwacji przedpola jazdy i nie zachował szczególnej ostrożności podczas wjeżdżania na oznaczone znakami drogowymi „D-6” i „P-10” przejście dla pieszych, nie ustąpił pierwszeństwa i na wyznaczonym przejściu dla pieszych potrącił pieszych M. W. i L. W., którzy prawidłowo przekraczali jezdnię z lewej strony na prawą stronę względem jego kierunku jazdy, w wyniku którego to zdarzenia piesza M. W. w wyniku poniesionych obrażeń zmarła, natomiast L. W. doznał złamania prawej kości udowej, złamania palca, stłuczenia głowy, co wywołało u niego naruszenie czynności narządu ciała kończyny dolnej prawej oraz kończyny górnej lewej na okres przekraczający dni 7 w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., a następnie nie zatrzymując się zbiegł z miejsca zdarzenia, nie udzielając pokrzywdzonym pomocy, tj. o przestępstwo z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 18 października 2022 r., sygn. akt V K 235/20, Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie:

I. uznał oskarżonego S. K. za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu i za to przestępstwo na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył mu na poczet kary pozbawienia wolności okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 04.03.2020 r. godz. 15:50 do dnia 05.06.2020 r. godz. 15:20,

III. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec S. K. dożywotnio zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,

IV. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał S. K. do zapłaty zadośćuczynienia:

- a) na rzecz L. W. w kwocie 20.000 zł,
- b) na rzecz K. P. w kwocie 7.500 zł,
- c) na rzecz S. P. w kwocie 7.500 zł.

Sąd orzekł nadto o kosztach procesu.

Apelację od opisanego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił:

„1) Błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą orzeczenia, a mający istotny wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że w chwili popełnienia przypisanych oskarżonemu czynów był on poczytalny, jak również że jego poczytalność nie była w znacznym stopniu ograniczona.

2) Obrazę prawa procesowego, która miała wpływ na treść wyroku, tj. : art. 7 kodeksu postępowania karnego oraz art. 410 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 4 kodeksu postępowania karnego, w zw. z art. 193 § 1 kodeksu postępowania karnego oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 6 § 1 kodeksu postępowania karnego poprzez ich niezastosowanie lub nieprawidłowe zastosowanie, a w konsekwencji naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, pominięcie przy wydaniu wyroku całości okoliczności ujawnionych w toku postępowania sądowego, tj. poprzez:

- sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę zachowania oskarżonego opisanego przez świadków O. K., I. K., I. K., O. K. jako zachowania nie będącego <<nadzwyczajnym>>,

- błędną ocenę wyjaśnień oskarżonego w części dotyczącej tłumaczenia przez niego, iż w ostatniej chwili dostrzegł na pasach biegnącego człowieka, a spowodowane to było złymi warunkami pogodowymi oraz brakiem oświetlenia po lewej stronie drogi jako sprzeczną z pozostałym materiałem dowodowym, podczas gdy wyjaśnienia oskarżonego korespondują z zebranymi w sprawie dowodami,

- błędną ocenę wyjaśnień oskarżonego, iż w wyniku uderzenia adrenaliny i mocnego stresu odjechał z miejsca zdarzenia, podczas gdy oskarżony opisał swoje zachowanie po wypadku w taki właśnie sposób, zaś dopiero biegli sądowi psychiatrzy dokonali błędnie, zdaniem oskarżonego, wykładni jego zachowania,

- błędną ocenę opinii psychiatrycznej biegłych sądowych jako nierzetelnej, niejasnej, niepełnej, sprzecznej z aktualnym stanem wiedzy medycznej,

- błędną ocenę prywatnej opinii sporządzonej przez dr J. P. jako nieprawidłową oraz stroniczą, ponieważ wykonaną na zlecenie obrońcy oskarżonego,
- pominięcie załączonych do prywatnej opinii dr J. P. dokumentów w postaci pięciu zaświadczeń z miejsc pracy oskarżonego przedstawiających liczbę przepracowanych przez niego godzin,
- pominięcie opinii dotyczących oskarżonego, wydanych przez pacjentów, Burmistrza P., konsula honorowego U., znajdujących się w aktach sprawy.

3) Obrazę prawa procesowego, która miała wpływ na treść wyroku, tj. art. 193 § 1 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 201 kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 170 § 1 pkt 1 i 5 oraz § 1a w zw. z art. 2 § 2 kodeksu postępowania karnego poprzez nieprawidłowe zastosowanie oraz niezastosowanie, co poskutkowało oddaleniem wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego o przeprowadzenie dowodu z nowej lub uzupełniającej opinii biegłych sądowych, jak też o przesłuchanie w charakterze świadka J. P., a tym samym brakiem wyjaśnienia niejasności oraz nierzetelności opinii biegłych sądowych psychiatrów, niewyjaśnieniem istoty sprawy w zakresie ustalenia stanu psychicznego oskarżonego w czasie popełnienia przez niego zarzucanych mu czynów, a także poprzez dokonanie oceny opartej na wiedzy specjalistycznej przez sąd, mimo, iż tylko biegli taką wiedzą dysponują.”

Obrońca wniósł o przeprowadzenie szeregu dowodów, których celowość obszernie umotywował (pkt II 1-4 apelacji).

W konkluzji wniósł o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku, po wcześniejszym przeprowadzeniu dowodów zawnioskowanych w pkt II, poprzez :

- umorzenie postępowania względem oskarżonego S. K. na podstawie art. 31 § 1 kodeksu karnego,
- wymierzenie kary z nadzwyczajnym jej złagodzeniem na podstawie art. 31 § 2 kodeksu karnego, w sytuacji gdy oskarżony w czasie popełnienia zarzucanych mu

czynów miał ograniczoną zdolność rozpoznawania ich znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem.

Po rozpoznaniu wniesionej apelacji, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 29 listopada 2023 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

We wniesionej kasacji, zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w całości, obrońca skazanego, na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

„1) Rażąco obrazę art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez naruszenie prawa oskarżonego do rzetelnego, sprawiedliwego sądu, który w ramach art. 193 § 1 k.p.k. zobligowany jest skorzystać z opinii biegłych, jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy jak poczytalność oskarżonego wymaga wiadomości specjalnych, w konsekwencji zaniechał doprowadzenia do rzetelnego opiniowania przez biegłych sądowych i wykorzystał tę nierzetelną opinię biegłych sądowych jako część własnych ustaleń o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego w czasie popełnienia zarzucanych mu czynów,

2) Rażąco obrazę przepisów procesowych, pozostających ze sobą w związku, mających wpływ na treść orzeczenia w postaci: art. 433 § 2 k.p.k., art. 440 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 201 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie w sposób rzetelny kwestii poczytalności oskarżonego S. K. i bezkrytyczne przyjęcie wniosków opinii biegłych sądowych psychiatrów w tym zakresie przez sąd, jak też oddalenie wniosku dowodowego z dokumentacji medycznej oskarżonego mogącej przyczynić się do wyjaśnienia kwestii jego poczytalności, co z kolei skutkowało rażąco niesprawiedliwością wydanego orzeczenia,

3) Rażąco obrazę przepisów procesowych, pozostających ze sobą w związku, mających wpływ na treść orzeczenia w postaci: art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. poprzez powierzchowne odniesienie się przez sąd okręgowy do zarzutu apelacji oskarżonego dotyczącego naruszenia przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i

logiki ocenę zachowania oskarżonego opisanego przez świadków O. K., I. K., O. K. jako zachowania zwyczajnego,

4) Rażąco obrazę prawa materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 31 § 1 i 2 kodeksu karnego poprzez niezastosowanie i przyjęcie przez sąd, że S. K. mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenie lub pokierować swoim postępowaniem, w oparciu o nierzetelną opinię biegłych sądowych.”

W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Odpowiadając pisemnie na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesioną przez obrońcę skazanego kasację należało oddalić, albowiem podniesione w niej zarzuty są bezzasadne w stopniu oczywistym.

Zarzuty kasacyjne stanowią *de facto* powielenie przereklamowanych i zmienionych stylistycznie zarzutów apelacyjnych, do których w sposób pełny, rzetelny i spełniający ustawowe wymogi odniósł się Sąd odwoławczy.

Odnosząc się bezpośrednio do zarzutów z pkt 1 i 2 stwierdzić należy, iż pod pozorem obrazy przepisów postępowania skarżący próbuje podważyć sposób oceny wiarygodności sporządzonych na polecenie Sądu opinii sądowo-psychiatrycznych, przedstawiając własną ich ocenę i wnioski, które sprowadzają się do dążenia do wykazania, że skazany działał w warunkach zniesionej poczytalności w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu.

Takie działanie obrońcy nie może przynieść oczekiwanego przez niego rezultatu, nie tylko dlatego, że stanowi nieuprawnioną polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd, ale przede wszystkim dlatego, że stanowi próbę obejścia przepisu art. 523 k.p.k. W żadnym razie nie jest bowiem wystarczające do uwzględnienia kasacji

oparcie się przez jej autora na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania uchybień - i to rażących - w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2021 r., I KK 121/20).

Na etapie postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy wystąpił do biegłych psychiatrów o wydanie opinii uzupełniającej określając jednocześnie jej zakres. W ocenie sądu opinia uzupełniająca sądowo-psychiatryczna dotycząca skazanego była opinią jasną, zupełną, wewnętrźnie spójną, wydaną w sposób profesjonalny przez uprawnionych do tego specjalistów i jako taka zasługiwała na wiarę i stała się podstawą poczynionych w sprawie ustaleń w zakresie poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu.

Podzielić należy stanowisko Sądu odwoławczego, że biegli specjaliści zarówno w opinii pierwotnej, jak i uzupełniającej, w sposób wyczerpujący wskazali na okoliczności, które wykluczały zniesioną poczytalność skazanego. Zestawiając zachowanie S. K. w trakcie czynu (przedstawione przez niego działania) z objawami cechującymi ostrą reakcję na stres – biegli wykluczyli wystąpienie u skazanego tego zaburzenia. Wskazali, iż skazany po potrąceniu pieszych kontynuował jazdę w kierunku domu, w jego pobliżu zaparkował samochód, a następnie udał się z prezentem na urodziny syna - realizował więc plan dnia. Te poszczególne etapy zachowania skazanego, ich zdaniem, wykluczyły przyjęcie wystąpienia zawężenia świadomości i uwagi, niemożność rozumienia bodźców i zaburzenia orientacji (k – 4 opinii z dnia 10.08.2023 r.). Opiniujący w sposób konkretny i wyczerpujący wyjaśnili powody dla których nie uznali, że przemęczenie skazanego wynikające z wielomiesięcznej, ponadwymiarowej pracy miało wpływ na poczytalność skazanego w chwili czynu, odnieśli się do kwestii wykonywania przez niego zawodu lekarza, stresowej reakcji ucieczki, cech automatyzmu psychicznego, a także mechanizmów obronnych osobowości. Sąd Okręgowy uznał za słuszne stanowisko sądu *a quo*, w ocenie którego opinia sądowo-psychiatryczną była spójna, zupełna i jasna, albowiem wydana została przez uprawnione podmioty posiadające wiadomości specjalne i zawierała logiczne, zupełne wnioski, które nie

uległy zmianie również po wydaniu przez biegłych opinii uzupełniającej na etapie postępowania odwoławczego. Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że w swojej opinii biegli odnieśli się do wszystkich aspektów, które mogły rzutować na ocenę poczytalności skazanego w chwili czynu. W tym kontekście warto przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „fakt, że dowody z opinii dostarczonych w sprawie przez biegłych nie są przekonujące dla strony procesowej nie może stworzyć podstawy do stosowania przepisu art. 201 k.p.k. Zwłaszcza zaś nie może stać się podstawą do stosowania tego przepisu procesowego okoliczność, że skarżący, wdając się samodzielnie w rozważania natury specjalistycznej, dochodzi w rezultacie do przekonania, że wyprowadzone w sprawie wnioski - i to w dziedzinie, w której z natury rzeczy brakuje stronie wiadomości specjalnych - są błędne. Opinię biegłego ocenia sąd i ten organ procesowy decyduje, czy jest ona dla niego zrozumiała i przekonująca w treści, czy odpowiada na pytania określające jej przedmiot i granice, czy jest wewnętrznie spójna i niesprzeczna oraz, czy nie rodzi wątpliwości co do jej merytorycznej trafności” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2021 r., III KK 82/21). Warto dodatkowo zauważyć, że nie może być mowy o obrazie art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., co zarzucono w pkt 1 kasacji, skoro kwestie związane z poczytalnością skazanego rozstrzygane były w oparciu o opinie posiadających odpowiednie kwalifikacje biegłych, a istota problemu sprowadza się w rzeczywistości do negowania wniosków z tych opinii wpływających. Zasadnicze zastrzeżenia budzi także sposób zredagowania zarzutu z pkt 2 kasacji w związku ze wskazaniem obrazy art. 440 k.p.k. Przepis ten umożliwia przewidziane w nim postąpienie przez sąd odwoławczy niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Pomijając fakt, że w sprawie brak jest podstaw do formułowania poglądu, że zaskarżone orzeczenie jest rażąco niesprawiedliwe, zauważyć trzeba, że podnoszone w tym zarzucie kwestie były przedmiotem zarzutów zawartych w zwykłym środku odwoławczym oraz ponowione zostały w kasacji, zatem odwoływanie się do potrzeby rozpoznania skargi poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami jest nieuzasadnione.

Wbrew twierdzeniom autora kasacji Sąd Okręgowy dokonał trafnej kontroli odwoławczej aprobując dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne w

sprawie, oparte na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, nie naruszając reguł odnoszących się do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wskazanych w art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy zgodnie z wymogami art. 433 § 2 k.p.k. w sposób wyczerpujący i rzetelny rozpoznał wszystkie stawiane w apelacji zarzuty, czyniąc tym samym zadość przepisowi art. 457 § 3 k.p.k. Lektura uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego pozwala na poznanie motywów, które legły u podstaw podjętej przez ten Sąd decyzji i niebudzącej zastrzeżeń argumentacji, która doprowadziła ten organ do oceny zarzutów apelacyjnych. Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem skarżącego aby Sąd odwoławczy naruszył „art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i logiki ocenę zachowania oskarżonego opisanego przez świadków O. K., I. K., O. K. jako zachowania zwyczajnego”. W części 3.2 formularza uzasadnienia Sąd Okręgowy precyzyjnie wskazał, że zaaprobował stanowisko Sądu Rejonowego, który przez pryzmat oceny całokształtu dowodów przeprowadzonych na rozprawie, w szczególności wniosków opinii sądowo-psychiatrycznej, uznał, iż opisywane przez świadków O. K., I. K., O. K. zachowanie skazanego na imprezie urodzinowej syna – zamyślenie, brak poczucia humoru - nie było następstwem jakiegokolwiek dysfunkcji stanowiącej chorobę psychiczną bądź też inne zaburzenia, czy też zakłócenia czynności psychicznych, lecz świadomości S. K. spowodowania wypadku drogowego i wyrządzenia swoim zachowaniem komuś krzywdy.

Jako oczywiście bezzasadny należało również ocenić zarzut rażącej obrazy prawa materialnego, tj. art. 31 § 1 i 2 k.k. z pkt 4 kasacji. Obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można mówić więc o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę. Podnoszony przez skarżącego w tym zakresie zarzut jest de facto kwestionowaniem poczynionych ustaleń faktycznych, co pozostaje w sprzeczności z art. 523 § 1 k.p.k..

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł, że wniesiona przez obrońcę skazanego kasacja jest oczywiście bezzasadna i oddalił ją na posiedzeniu.

[PGW]

[ms]